

uiteindelijk word je toch wie je zelf bent

De overheid gaat over het ‘wat’, het onderwijs over het ‘hoe’. Maar hoe moet dat dan, goed onderwijs? Kun je onderwijs wel toetsen? En kun je leerlingen wel toetsen zodat je weet of je goed onderwijs aflevert? En als nu blijkt dat het ‘hoe’ botst met het ‘wat’, dan is het natuurlijk weer tijd voor een verandering van aanpak. Steeds vaker zien we dan ook dat de overheid zich gaat bemoeien met het ‘hoe’.

Een school is een bolwerk van tradities, van orde, hiërarchieën, van opvoedkundig fatsoen en van ‘zo doen we dat hier’. Zo’n bolwerk kan niet al te vaak veranderingen van het ‘hoe’ aan, daar tradities zich nu eenmaal niet snel aanpassen. Hierdoor komen wensen van de overheid geregeld in conflict met de praktijk. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in de discussie over ‘passend onderwijs’.

De **Dijksterhuislezing** van 2014 gaat over de kijk op ons onderwijs, over toetscultuur, over wat ‘goed onderwijs’ is of zou kunnen zijn, over hoe ver de arm van de overheid reikt en misschien zelfs wel over de vraag wat het onderwijs nu eigenlijk toevoegt. Je wordt, indachtig *Loesje*, uiteindelijk toch wie je zelf bent...

19.15u **prof.dr. Tamara van Gog**

20.15u **prof.dr. Ron Oostdam**

21.15u **dr. Leo Prick**

organisatie: Erik Honders, Tjeerd van de Laar, Arjen Lubbers en Jan de Veer
Koning Willem II College | Tatravweg 80 | 5022 DS Tilburg | 013 5436631

onderwijs en wetenschap

Dijksterhuislezing 19 maart 2014

Prof.dr. Tamara van Gog

is bijzonder hoogleraar
Onderwijspsychologie aan de
Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof.dr. Ron Oostdam

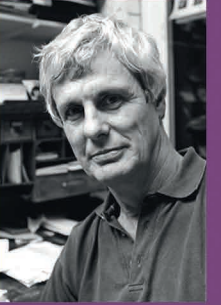
is bijzonder hoogleraar
Onderwijsleerprocessen aan de
Universiteit van Amsterdam.
Tevens is hij onderzoeksdirecteur van
het Kenniscentrum Onderwijs en
Opvoeding aan de Hogeschool van
Amsterdam

Dr. Leo Prick

is medewerker van NRC Handelsblad
en volgt ook in die hoedanigheid met
een kritische blik de ontwikkelingen
in het onderwijs.

Tevens was hij directeur van
onderwijsadviesbureau Intervu.

voorbeeldig leren

Leren door te kijken naar het goede voorbeeld van iemand anders is een heel natuurlijke manier van leren. Kleine kinderen passen het dagelijks toe. En als we vandaag de dag een lastig klusje moeten klaren waarmee we weinig ervaring hebben, gaan de meesten van ons even naar *YouTube* om een filmpje te zoeken van iemand die ons voordoet hoe het moet.

Toch hebben voordoen en nadoen (na-apen) in het onderwijs veelal een negatieve connotatie en ligt de nadruk op zelf doen en zelf ontdekken. In deze Dijksterhuislezing zal Tamara van Gog laten zien waarom en wanneer het van belang is om het leren van voorbeelden ook in het onderwijs meer nadruk te geven. Ook zal zij aandacht besteden aan vormgevingsaspecten en leeropbrengsten van videovoorbeelden.

Tamara van Gog is alumna van het Koning Willem II College (1991-1997) en is sinds 2012 bijzonder hoogleraar Onderwijspsychologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Daar doet zij onderzoek naar leren en instructie, met name naar het leren van voorbeelden. Van Gog is lid van De Jonge Akademie van de KNAW en van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek van NRO, het National Regieorgaan Onderwijsonderzoek.

is meten wel weten?

over toetsresultaten als criterium voor onderwijskwaliteit

De laatste jaren wordt vanuit de overheid veel aandacht gegeven aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij wordt onder het adagium van ‘beter presteren’ nadrukkelijk en in toenemende mate ingezet op het verhogen van de leerprestaties van leerlingen, in het bijzonder voor kernvakken als Nederlands, Engels en rekenen/wiskunde. Dit ‘cognitief prestatiedenken’ leidt ertoe dat de kwaliteit van het onderwijs in de eerste plaats wordt afgemeten aan toetsresultaten. Maar zijn hoge toetsresultaten wel een garantie voor goed onderwijs?

Volgens Oostdam levert dit een tamelijk eenzijdige en verschaalde kijk op onderwijs op. We moeten natuurlijk blijven proberen de cognitieve prestaties van leerlingen op peil te houden of zelfs te verbeteren, maar onderwijs dient daarnaast ook bij te dragen aan persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijk-culturele vorming, doelen die minder makkelijk in cijfers uit te drukken zijn. Met name voor het bereiken van dit soort algemene leer- en ontwikkeldoelen is de kwaliteit van de leraar van fundamenteel belang. De grote nadruk op cognitieve prestaties uitgedrukt in toetsresultaten zou niet ten koste moeten gaan van de aandacht voor goed opgeleide ‘juffen en meesters’ die in belangrijke mate bepalend zijn voor het succes van onderwijsleerprocessen.

onderwijs en de ontembare drang tot vernieuwing en, omdat veel vernieuwingen desastreus hebben uitgepakt, de huidige angst om in te grijpen ook waar dat evident wenselijk is

Bij vernieuwen wordt de suggestie gewekt dat het oude versleten en daarom aan vernieuwing toe is. Het probleem is dat veel van die ‘vernieuwingen’ niet uit de praktijk voortkwamen, maar door de overheid, door pedagogen en door onderwijskundigen werden gelanceerd. Een “leger van ‘onderwijsverzorgers’”, zo noemt Leo Prick deze ‘vernieuwers’. En doordat deze vernieuwende ontwikkelingen niet uit de praktijk kwamen, hadden ze vaak weinig te maken met de onderwijswerkelijkheid. Hiermee zijn veel vernieuwingen tot mislukken gedoemd.

Leo Prick is helemaal niet tegen vernieuwingen en wil zeker niet bewijzen dat ‘vroeger alles beter was’. Juist in een tijd waarin vernieuwingen wenselijk lijken te zijn, durft men niet meer in te grijpen. Prick pleit al jaren voor gedegen onderwijs dat groeit vanuit de praktijk. Dat doet hij door kritisch te kijken naar nagenoeg alle zaken die het onderwijs aangaan. Hiermee is hij niet alleen de luis in de pels van onderwijsvernieuwers, maar ook pleitbezorger voor heldere argumentaties. Deze heldere argumentaties zorgden er mede voor dat de Commissie Dijsselbloem in de inleiding van haar eindrapport melding deed van Pricks analyses van en visies op de huidige stand van het onderwijs.